

HEMBYGDSFÖRENINGEN NORASKOG VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2025

Styrelsearbetet

Styrelsens ledamöter

Eva Järliden, ordförande

Per-Ivar Fransson, vice ordförande, kassör

Eva Carlsson, sekreterare

Stefan Bernström

Ulla Carlsson

Håkan Backlund

Ewa Turesson

Magdalena Persson

Marie J:son Lindh Nordenmalm

Revisorer: Maria Persson och Peter Ljungné

Valberedning: Föreningens styrelse enligt årsmötesbeslut

Hembygdsföreningens representanter i Stiftelsen Ingrid Göthlins minne har varit Eva Järliden och Ulla Carlsson (ersättare).

Föreningens representant i Stiftelsen Nora Järnvägmuseum och Veteranjärnväg (NJOV) har varit Marie J:son Lindh Nordenmalm.

Eva Järliden var vice ordförande i styrelsen för Örebro läns hembygdsförbund och representerade förbundets styrelse vid förbundets årsstämma den 13 maj i Ervalla. Håkan Backlund, Eva Carlsson, Per-Ivar Fransson och var hembygdsföreningens representanter vid årsstämman. Vid förbundsmötet 15 november i Örebro representerade Eva Järliden Örebro läns hembygdsförbund medan Per-Ivar Fransson och Daniel Törnkqvist representerade Hembygdsföreningen Noraskog.

Föreningen har under året haft 13 protokollförda styrelsemöten.

Årsmöte

Föreningens årsmöte hölls den 5 mars. Solveig Oscarsson var årsmötets ordförande. Före årsmötet presenterade Stefan Bernström och Daniel Tausis ett samarbete mellan hembygdsföreningen och Nora kommun för att digitalt synliggöra fotograf K G F Norbergs efterlämnade fotografiska glasplåtar.

Vid årsmötet delades stipendium från Fonden Sven Ringström minne ut för första gången på mer än tio år. Stipendiet gick till Stefan Bernström för hans genuina och mångåriga intresse för hembygden och för ett engagemang som omfattar allt från fotografi till att kartlägga historiska platser och händelser.

Ekonomi

Se separat Resultat och Balansräkning.

Utdelning från Fonden Sven Ringströms minne

Fonden Sven Ringströms minne redovisar 153 905,86 kronor, inklusive räntan 3 661,46 kronor. Fonden stiftades 1974 och förvaltas av Hembygdsföreningen Noraskog. Stadgarna för fonden ändrades vid årsmötet 2023 med möjlighet för hembygdsföreningen att dela ut en summa på som mest 10 000 kronor per år. Medel från fonden ska gå till enskilda personer eller föreningar som "genom särskilt intresse och i handling vårdat eller utvecklat kunskaper om vår hembygd".

Bidrag till kulturarvsarbete

Våren 2019 beviljade Riksantikvarieämbetet hembygdsföreningen 128 000 kronor i bidrag för kulturarvsarbete. Bidraget ska användas för upprustning av miljön i det gamla utedasset och i stallet på Göthlinska gården. Bidraget ger också föreningen möjlighet att översätta texter som historiskt beskriver de båda utrymmena till flera språk än svenska. Arbetet startade 2019 med att utrusta Vagnslidret med mer utställningsyta och inköp av utrustning för filmvisning. Efter paus åren 2020-2021, bl a på grund av restriktioner för Coronapandemin, återupptogs arbetet hösten 2022. Slutredovisning kommer att ske under januari månad 2026.

Medlemmar

Vid årets slut hade föreningen 274 medlemmar. I medlemsbrev och andra utskick har föreningens medlemmar kunnat följa hembygdsföreningens och styrelsens arbete samt informerats om och bjudits in till årets medlemsaktiviteter. Under 2025 har sex medlemsbrev skickats.

Verksamhet och aktiviteter under året

Hembygdsföreningen Noraskog är lokal företrädare för hembygdsrörelsens perspektiv på kulturarvet och på samhällsfrågor av kulturhistorisk betydelse. Påverkan på den lokala samhällsutvecklingen kan ske t ex genom debattinlägg, remissyttrande och uppvaktningar. Under 2025 har representanter för föreningens styrelse tagit del av Nora kommuns utställningar med samrådsförfarande gällande: Planförslag för etablering av industri på del av fastigheten Timanshyttan 1:6, samt Samråd om Vindkraftverk vid Älgfallet. Hembygdsföreningen synpunkter avseende detaljplan för etablering av industri på del av fastigheten Timanshyttan 1:6 finns att läsa på föreningens hemsida.

För att tydliggöra föreningens ambitioner och välkomna föreningens medlemmar att engagera sig i arbetet beskrivs verksamheten utifrån åtta fokusområden. En närmare beskrivning av vad de olika fokusområdena innebär finns att ta del av i Verksamhetsplan med budget för verksamhetsåret 2025 på föreningens hemsida under rubriken Årsmöten.

Vagnslidret, föreningens lilla museum om Nora öppnade för säsongen den 17 maj

Årets temautställning *Nu och Då i Noras kvarter* presenterades av dess kurator Stefan Bernström. På programmet stod även ett föredrag av stadsarkitekt Sanna Jonsson om stadens färgsättning och dess viktiga roll att bevara stadens historiska karaktär. Under tiden för öppethållande 17 maj till 6 september registrerades 4 000 besök i Vagnslidret.

17 maj var också dagen för *Vårmarknad* i kvarteret Bryggeriet. Hembygdsföreningen medverkade med bokbord och försäljning av föreningens böcker och skrifter.

Samordning och samarbete

Samordning av och ansvar för olika aktiviteter har i huvudsak fördelats mellan styrelsens ledamöter. Ett utökat samarbete med annan ideell verksamhet och med den offentliga sektorns olika verksamhetsområden har inneburit värdefull kunskap och erfarenhetsutbyte men också aktiv samverkan för genomförande av aktiviteter. Samarbeten under året redovisas nedan för respektive aktivitet.

Hembygdsresor och utflykter

27 maj - Dylta bruk

En kvällsutflukt för föreningens medlemmar till Dylta bruk där gårdens ägare Axel Roos mötte upp och tog oss med på historisk vandring i en bruksmiljö med anor från 1500-talet. Vi passerade rester av verksamhet och byggnader från tiden för svavelbruk. En klockstapeln från 1714 är det enda som återstår av den gamla kyrkan. Kvällen avslutades med kaffe i gårdens gamla magasin.

12 oktober - Stenarbetarmuséet i Hällabrottet

Heldagsutflykt för hembygdsföreningens medlemmar till Stenarbetarmuséet i Hällabrottet där Monica Ström från Yxhultsbygdens kultur- och hembygdsförening berättade om den lokala stenhanterings urgamla historia. En unik samling gipsmodeller som bild- och ornamentshuggarna hade som förlagor fanns att beskåda. Dagen innehöll också visning i Yxhults fd huvudkontor med det fantastiska marmorgolvet med figurer omsorgsfullt lagt av 34 olika sorters marmor från 10 olika länder. Dagen avslutades med fika i hembygdsgården.

Bevarande/arkivering

Se Föreningens tillhörigheter

Hemsida och Facebook

På föreningens hemsida och via sociala media som facebook och lokala nyhetsmedia har föreningen återkommande under året informerat om pågående verksamhet, aktuella utställningar och aktiviteter. Samarbetet med Nora kommun för ett "digitalt museum" är ett led i arbetet för att göra föreningens hemsida tillgänglig och mer intressant även för icke medlemmar.

Guidningar, föreläsningar och utställningar

4 februari - Lagliga brott - brytning av sällsynta jordartsmetaller

Geopedagog John Tarkkanen berättade om metaller som behövs för den "Gröna omställningen" och på vilket sätt brytning av dessa metaller kan påverka kulturmiljöer och vårt kulturarv. Föredraget arrangerades i samarbete med Nora Biologiska föreningen.

5 mars - Ett klick tillbaka i tiden - upptäck Noras kulturhistoriska bildarkiv

Hembygdsföreningens årsmöte inleddes med att Stefan Bernström från hembygdsföreningens styrelse och Daniel Tausis från Nora presenterade ett samarbete med kommunen för att synliggöra fotograf K G F Norbergs efterlämnade fotografiska glasplåtar på kommunens och föreningens hemsidor.

Förhoppningen är ett "Digitalt museum" där man kan ta del av hembygdsföreningens bildarkiv med tusentals bilder som beskriver Norabygdens människor, byggnader och miljöer från tiden 1800-talets slut till 1900-talets första hälft.

1 april - Metalldetektering i Husby

Arkeolog Sara Hagström Yamamoto och arkeolog Sofia Briving från Örebro läns museum berättade om vad man fann vid metalldetektering i Husby.

17 maj - Byggnadsvårdsdag på Göthlinska gården.

Byggnadsvårdsdagen arrangerades i samband med att *Byggnadsvårdsåret 50 år* firades på initiativ av Svenska Byggnadsvårdsföreningen. I Nora samarbetade Stiftelsen Ingrid Göthlins minne, Nora kommun och Hembygdsföreningen Noraskog för dagens genomförande. Göthlinska gårdens museum var öppen för besökare och i trädgården visades äldre hantverk. Svenska Byggnadsvårdsföreningens länsrepresentant Jonas Eriksson medverkade med litteratur om byggnadsvård. Peter Ljungne', tidigare stadsarkitekt i kommunen, invigde byggnadsvårdsdagen.

6 september - Byggnadsvårdspris 2025

Noraskogs Antik & Byggnadsvård. Anders Lundgren och Fredrik Styrfelt, fick årets byggnadsvårdspris. med motiveringen: "Anders och Fredrik har på ett förnämligt sätt drivit sin byggnadsvårdsbutik sedan 2016. Där värnar de om hållbarhet och det genuina, vilket bidrar till att upprätthålla bestående kulturvärden och är en stor tillgång för en trästad som Nora".

Priset delades ut samtidigt med att Stiftelsen Ingrid Göthlins minne delade ut årets Flory Green stipendium till Ulla Carlsson, på bilden flankerad av Anders Lundgren och Fredrik Styrfelt.

20-28 september - Bergslagens historiedagar

Under Bergslagens historiedagar, arrangerat av Örebro läns museum, deltog hembygdsföreningen med öppethållande av Vagnslidret och visning av den permanenta utställningen om Nora och järnets historia bland gruvor och hyttor i Bergslagen.

22 september - Atlas över Sveriges bergslag, den centrala utmarken

Catarina Karlsson, forskningschef för Jernkontorets bergshistoriska verksamhet, presenterade boken *Atlas över Sveriges bergslag* som gav en sammanfattande analys av bergsbrukets framväxt och inverkan på samhället.

24 september - Arbetare i svensk järnindustri under 1800-talet

Mats Larsson, professor emeritus i ekonomisk historia, prisbelönt forskare och författare till den nya boken *Arbetare i svensk järnindustri under 1800-talet*, berättade om Bergslagens industriella arv, om människorna bakom masugnarna och hyttorna. Det var ett samarrangemang med Lokalhistoriska sällskapet i Örebro län.

8 november - Arkivens dag

Arkivens dag hade detta år tema *Natur och Friluftsliv*. Dagen var ett samarrangemang mellan Nora kommunarkiv, Nora bibliotek, Nora släktforskare och Hembygdsföreningen Noraskog.

Hembygdsföreningen medverkade med liten utställning på Nora bibliotek med lokala bilder och berättelser om Norabornas friluftsliv.

18 november - Gårdsforskning och historiska kartor

Den 18 november var starten för föreläsningsserien *Gräv där du står*. En föreläsningsserie om hembygds- och släktforskning med stöd av Leader Bergslagen i samarbete mellan Nora bibliotek, Nora släktforskare och Hembygdsföreningen Noraskog. Serien består av sju föreläsningar, ett tillfälle per månad från 18 november.

Föreläsningen hölls av släktforskaren och frilansjournalisten Eva Johansson, författare bl a till den nyutgivna boken *Forska om fastigheter*.

3 december - Skogsfinnar och kolonisationen i mellansverige

Den 3 december var det dags för föreläsning 2 i serien *Gräv där du står*. Aulis Syväjärvi, natur- och kulturguide berättade om de svenska finnskogarnas utbredning och om den säregna svedjebrukskulturen.

Föreningens tillhörigheter

2025 påbörjades arbetet med att spåra, inventera, dokumentera och planera för hur föremål som skänkts till föreningen genom åren ska förvaras och tillgängliggöras för medlemmar och allmänhet. Föremål som tillhör hembygdsföreningen har under åren flyttats och spridits till flera olika platser. Inventeringen tar tid och datum för slutredovisning är ännu inte fastställd.

Medlemsbok 2025

Föreningens årsbok för 2025, "Byggnadsvårdspris 2013 – 2025 uppmärksammar Noras historia och kvaliteter" presenterar de 12 byggnadsvårdspris som föreningen delat ut sedan starten 2013. Hela styrelsen har varit involverade i att intervjua pristagarna, ta fram intressanta bilder och skriva texterna.

Boken delades ut till föreningens medlemmar vid Öppet hus i den nya föreningslokalen Kungsgatan 23 den 14 december och finns att köpa hos föreningen. Föreningen bjöd på glögg, pepparkakor och skön samvaro. Många kom för att hämta årets skrift, men också för att ta en titt på lokalen och kanske framför allt på föreningens förnämliga bibliotek med böcker och skrifter som berättar om människor, historiska byggnader och miljöer hundratals år tillbaka i tiden.

Nora 5 mars 2025

Eva Järliden

Håkan Backlund

Stefan Bernström

Eva Carlsson

Ulla Carlsson

Per-Ivar Fransson

Magdalena Persson

Ewa Turesson

Marie J:son Lindh Nordenmalm